І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
У'ІСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 4. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го СІЧНЯ (JANUARY) 1966 No. 4. VOL. LXXII.


# БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ

## ОСТАННІ ВІСТІ

*Четвер, 6-го січня 1966*

### В АМЕРИЦІ

**П'ЯТИДЕННИЙ КОНФЛІКТ УРЯДУ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА** з сталевою індустрією скінчився несподівано компромісом. Адміністрація прийняла проголошене 5-го січня ц. р. повідомлення Сталевої Корпорації ЗДА про підвищення цін на сталь на 2.75 доляра за тонну. Згодом цього ж самого дня дві інші сталеві компанії Бетлегем Стіл й Інленд Стіл подали до відома, що вони зменшують започатковану ними підвишку у висоті 5 долярів також до 2.75 доляра від однієї тонни сталі.

**ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ НЕЛСОН РОКЕФЕЛЛЕР** виступав під час відкриття 189-ої леґіслятури стейту Ню Йорк із своїм річним зверненням про напрямні діяльности в різних ділянках стейтового життя. У своєму зверненні губернатор Рокефеллер з'ясував передбачені ним, як губрнатором, заходи для боротьби із злочинністю, поширнням наркотиків і занечищенням повітря, як також виклав широку програму допомоги шкільництву. Звернення Рокефеллера коментують, як його передвиборчий виступ, бо в листопаді цього року мають відбутися вибори нового губернатора.

**КАТОЛИЦЬКІ КОНСЕРВАТИВНІ ГРУПИ В ЗДА,** підтримувані кардиналом Оттавіяні з Риму, провідником консерватистів під час Другого Ватиканського Собору, започаткували на терені ЗДА акцію проти запроваджених Собором літургійних змін, зокрема проти загального уведення англійської мови в латинську Службу Божу. Провідники цієї акції твердять, що впроваджені Собором зміни коментується в надто ліберальний, незгідний з постановами Собору спосіб.

**ОДНА ІЗ СИГНАЛЬНИХ СТАЦІЙ КРАЙОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ** аеронавтики і космічних дослідів в Каліфорнії одержала в середу 6-го січня цього року радіові сиґнали із космічного корабля Марінер 4, що був випущений ще 14 місяців тому з метою фотографування Марса. Одержано ці сиґнали із відстані 216 мільйонів миль. Останній раз були одержані сиґнали з Марінера 4 ще 1-го жовтня минулого року, коли він находився у відстані 191 мільйонів миль від Землі.

**БРАТЕРСТВО ЛЬОКОМОТИВНИХ КОЧЕГАРІВ І МАШИНІСТІВ** — спілка залізничих робітників, що об'єднує понад 30 000 осіб, виступила з вимогою до залізничих компаній, щоб вони підвищили платню залізничих робітників на 25 процентів дотеперішньої ставки. До вимог цієї спілки мають приєднатися й інші спілки залізничих робітників, що об'єднують понад 150 000 осіб. Керівники залізничих компаній визначають цю вимогу як цілком неприйнятну.

### У СВІТІ

**СОВ'ЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН НАРАДЖУВАВСЯ** впродовж двох з половиною годин з японським прем'єром Ляль Багадуром Шастрі в Ташкенті, де за посередництвом СССР, відбувається індійсько-пакістанська конференція в справі замирення між тими країнами, що від 1949 року мають затяжний спір за Кашмір. Здогадуються, що Косиґін, якому дуже залежить на тому, щоб та конференція була успішна, старається викувати таку формулу, яка була б сприйнятлива для Шастрі і для пакістанського президента Мохаммеда Аюба Хана. Ці два південно-азійські лідери вже 5-ий раз нараджувались по годині, але вони обмежувались до дуже обережно стилізованих дипломатичних заяв, в яких не заторкувано суті спору — Кашмір.

**ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ ПЕРЕСЛАВ** листа президентові Джансонові — виявив журналістам французький міністер інформацій Ален Пейрефіт, який добавив, що той лист настільки довірочний, що де Ґолль не подав його змісту навіть французькій раді міністрів. Припускають, що в своєму листі де Ґолль торкався передусім справи В'єтнаму, але, може, заторкнув і справу Атлантійського Союзу, яка стала головною причиною напруження американсько-французьких відносин.

**КОЛИШНІЙ ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР КОНРАД АДЕНАУЕР ВІДЗНАЧУВАВ** в минулу середу своє 90-ліття. З цієї нагоди в Західній Німеччині будуть відбуватися різні імпрези впродовж цілого тижня. Конрада Аденауера вважають за батька німецького післявоєнного відродження, хоч автором „господарського чуда" Німеччини є теперішній канцлер Людвіґ Ергард. Не виключають, що Аденауер у своїй промові до преси, чи пак пресовому інтерв'ю з нагоди свого 90-ліття, висловиться знову критично про Людвіґа Ергарда, якого він недолюблює та критикує за його проамериканську і протифранцузьку політику. Аденауер заповів, що зречеться головства Християнсько-демократичної партії: те головство зберіг, хоча зрікся був з уваги на вік канцлерства.

**БРИТАНІЯ НАРАДЖУЄТЬСЯ З ЧЛЕНАМИ КОММОНВЕЛТУ І АМЕРИКОЮ** в справі такого глобального оборонного пляну, який вможливив би їй, Британії, значно зменшити власні видатки на військові цілі. Секретар оборони (військовий міністер) Деніс Гілі прибуде для цієї цілі з кінцем цього місяця до Вашинґтону. Він полетить так само до Австралії і Нової Зеляндії та буде нараджуватися з лідерами Маляйзії і Сінґапуру. Соціялістичний уряд у Британії хоче довести до того, щоб у 1970 році британські видатки на оборону не переступали 2 більйонів фунтів, себто 5,600.000.000 долярів.

**В ЕСПАНІЇ СКАСОВАНО ЗАБОРОНУ** робітничих страйків. Надалі такі страйки дозволені, якщо вони мають тільки економічну базу. Еспанські власті стояли дотепер на становищі, що всі робітничі страйки є демонстрацією проти режиму Франсіска Франка. Робітничі лідери бояться, що власті несправедливо вирішуватимуть, котрі страйки є „економічні" та котрі „політичні". Скасування безпосередньої пресової цензури має бути наступним кроком авторитарного режиму Франка, що злагіднив би диктаторську систему.

*ВЕСЕЛИХ СВЯТ!*

## СТРАЙК ТРАНСПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ У НЮ ЙОРКУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ З ВЕЛИКИМИ ВТРАТАМИ І ТРУДНОЩАМИ ДЛЯ МІСТА І НАСЕЛЕННЯ

Ню Йорк. — Страйк круглo 35,000 працівників транспорту цього міста-велетана, об'єднаних у двох своїх професійних спілках-юніях, продовжується з мульті-мільйоновими втратами та з великими труднощами для міста й вісьмох мільйонів його мешканців, припинивши цілком рух підземної залізниці та автобусів, що кожного дня перевозять мільйони мешканців на місця їхньої праці, закупів, розваг і відпочинку. Переговори для закінчення страйку між Юнією транспортових робітників і Транспортовою владою продовжувалися цілу середу, 5-го січня, в готелі Американа і цим разом у розмовах взяв участь мейор Ліндсей, відбувши окремі зустрічі з репрезентантами страйкуючої юнії і транспортової влади й опісля з ними та посередниками. Юнію, в заступстві заарештовано й опісля перевезеного до лікарні її войовничого президента Майкела Квілла, репрезентує тепер віце - президент Даґлес Л. МекМеґон, який досі виявив подібну неуступливість, як і його попередник. На вчорашніх нарадах місто мало підвищити загальну суму на підвишку заробітних платень транспортових робітників із початкових 25 мільйонів долярів до 40 мільйонів, при чому з цих додаткових 15 мільйонів вісім мільйонів мало б дати місто, а сім мільйонів стейт. Переговори продовжуються і вже в середу були деякі надії, що страйк може припинитись. Тим часом, великанське місто з кожним днем має більші втрати і з кожним днем має більші труднощі з рухом приватних автомобілів, що ними населення допомагає собі під час страйку масового публічного транспорту. Газети, радіовисильні та публіка в загальному, признаючи право робітників транспорту на страйк і на поліпшення їхніх умовин праці, тим не менше засуджують лідерів юнії транспортових робітників за те, що вони знехтували рішення суду, щоб страйк відкласти на три місяці й тим часом продовжувати переговори в справі нового контракту праці. Страйком живо інтересується також федеральна влада, включно з президентом Джансоном, до якого різні громадські і, зокрема, купецькі об'єднання нюйоркчан звернулися з апелем, щоб він інтервеніював у непорозумінню, зокрема, щоб президент Джансон звернувся до юнії робітників, аби продовжували свої переговори без страйку. Президент Джансон мав заявити, що він інтервеніював би тільки тоді, якби до нього в цій справі звернулася міська управа та дала йому відповідні вказівки. В загальному опінія населення є проти того, щоб місто під натиском транспортових труднощів та господарських втрат ішло задалеко назустріч вимогам страйкуючої юнії, вважаючи ці вимоги за занадто великі, в жадному відношенні не співмірні з умовинами праці в інших ділянках.

Тим часом заарештований за погорду суду президент страйкуючої юнії транспортових робітників Майкел Квілл поступово приходить до здоров'я. Його заарештовано — разом з восьми іншими лідерами юнії — за те, що не послухав рішення суду щодо незаконности страйку і його не припинив. Вкоротці після арешту у вівторок, 4-го січня, Квілл зімлів у „цивільній" міській в'язниці і його перевезено до лікарні.

Для полегшення труднощів транспорту, місто поділено на чотири зони та визначено відповідні години, в яких робітники з цих зон повинні б виїздити приватними автомобілями, щоб у той спосіб не збільшувати автомобільного руху в один час. Населення далі приймає викликані страйком транспортові труднощі дуже здисципліновано та з подивугідною „легкістю" і більше жартує, ніж проклинає. Мешканці серед цих труднощів мають і деяку потіху, хоч би в тому, що за всі ці дні страйку не трапився в цьому великанському місті ані один злодійський влом, можливо тому, що злодії не мають як і чим та куди втікати.

*Петро КАРМАНСЬКИЙ*

### ХРИСТОС РОДИВСЯ

*Забудьте в серці горе горне,*
*Беріть до рук весільні квіти,*
*Хай радість душу вам огорне, —*
*Христос родився. Гей, славіте!*

*Христос родився! Чуєш, брате,*
*Замучений в ярмі, при плузі?*
*Недармо ти в тюрмі з-за ґратів*
*Молився Правді, в'янув в тузі.*

*Не даром ти у гуда вірив,*
*Чекав на зорю з Вифлеєму*
*І тугою століття міряв,*
*Розкривши серце для приєму.*

*Христос родився! Слово Боже*
*Втілилося, живе між нами.*
*Яка ж нас сила переможе,*
*Як підем ми Його слідами?*

*Забудьмо в серці горе горне,*
*Берім до рук весільні квіти,*
*Хай радість душу нам огорне, —*
*Христос родився! Гей, славіте!*

## ЗДА звітували про свою мирову офензиву перед Радою Безпеки ОН

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор Об'єднаних Націях Артур Ґолдберґ склав на руки цьогомісячного президента Ради Безпеки ОН Рожера Сейду звідомлення про поведену Америкою мирову офензиву в справі В'єтнаму. У тому звідомленні поінформовано членів Ради Безпеки не тільки про подорож самого Ґолдберґа до Риму, Парижу і Лондону, де він про справу В"єтнаму мав розмови з Папою Павлом VI, державними керівниками Італії, французьким президентом де Ґоллем, членами Ради НАТО та брітійським прем'єром Вільсоном, але також про подорожі Аверелла Гаррімана до Варшави, Београду, Індії, Пакістану, Єгипту, та асистента державного секретаря для африканських справ Меннена Вільямса до Альжиру й цілого ряду інших африканських держав. Після того Ґолдберґ відбув в Об'єднаних Націях пресову конференцію та полетів до Вашинґтону скласти звіт Президентові. Виявляється вперше, що Ґолдберґ передав сформульованих на папері 14 пунктів плятформи, на базі якої ЗДА погоджуються переговорювати про мир. Головною точкою є там визнання принципу женевських конференцій з 1954 і 1961 року. Дехто інтерпретує це так, що ЗДА в принципі погоджуються на з'єднання В'єтнаму і його невтралізацію, що поручав де Ґолль, але що виявилось на прикладі Ляосу дуже ризиковним і небезпечним експериментом, що насправді віддає країну в руки комуністам. ЗДА погоджуються відкликати з Південного В'єтнаму свої війська, коли Південний В'єтнам буде здібний перевести у себе вибори чи пак плебісцит без натиску з-зовні. До числа мирових посередників, що погодились були раніше прийняти цю функцію, приєднався єгипетський диктаторський президент Гамаль Абдель Насер, з яким довго конферував Аверелл Гарріман. Єгипет зберігає дипломатичні взаємини з Комуністичним Китаєм і Північним В'єтнамом та південно - в'єтнамським в'єтконґом, але й із західніми країнами. Насер мав обіцяти Гаррімановi, що він негайно звернеться до представників Комуністичного Китаю і Північного В'єтнаму. У цій справі стоїть із Насером у контакті його приятель — югославський диктатор Тіто. Згаданий вгорі асистент державного секретаря для африканських справ, Меннен Вільямс, подорожує все ще по Африці, побуваючи в таких країнах: Альжир, Уґанда, Марокко, Тунісія, Етіопія, Кенія і Танзанія.

## Президент зажадає від Конґресу 13 більйонів на війну у В'єтнамі

Вашингтон. — Президент Джансон зголосить до Конґресу внесення на признання йому окремих $13 більйонів на видатки, сполучені з війною у В'єтнамі. Однак тільки 5 більйонів з тієї суми буде напевно видаткованих в найближчому часі на поповнення надщерблених військових запасів — амуніції, зброї, виряду. Решта має становити „банк на всякий випадок", з увагою на можливості такого поширення в'єтнамської війни, яке вимагатиме збільшених коштів. Покищо береться на увагу, що оце вже два тижні не було бомбових налетів проти Північного В'єтнаму. Деякі військовики та впливові цивільні діячі, як ось голова сенатської Комісії для військових справ, сенатор Ричард Рассел, критикують таку тактику Президента, звертаючи увагу, що така довга перерва в бомбардуванні Північного В'єтнаму дає ворогові можливість не лише направити всі шкоди, що їх зазнав у минулих налетах, але й встановити сітку нових оборонних засобів, наприклад — протилетунських ракет совєтського типу. Однак американський амбасадор в ОН, Артур Ґолдберґ, заявив, що ЗДА готові зовсім припинити налети проти Північного В'єтнаму, коли Північний В'єтнам дасть зрозуміти, що він хоче миру та проявить це ділом — припинивши висилання військ на терен Південного В'єтнаму. Проголошено теж листу втрат у 1965-му році. Впродовж минулого року згинуло у В'єтнамі 1 365 військовиків. У 1964-му році згинуло їх тільки 146. З кінцем 1965-го року було у В'єтнамі докладно — 181 392 американських військовиків.

### ЗУСТРІЧ ПИСЬМЕННИКІВ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТРАЙКУ

Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово" повідомляє, що на випадок продовження страйку комунікаційних працівників у Ню Йорку заповіджена на суботу, 8-го січня ц. р. Зустріч Письменників в домі Інституту Українського Інституту при вулиці 79. ч. 2, не зможе відбутися. Ця зустріч відбудеться в тому дні лише тоді, якщо комунікаційний страйк закінчиться до суботи.

## Збірка Національного Фонду УККА принесла $82,510.50

Ню Йорк. — Фінансова Комісія УККА інформує, що збірка національного фонду УККА в 1965-му році принесла суму — $82.510.50, з чого тільки в останньому місяці збірки, в грудні м. р. вплинула імпонуюча сума — $24.557. Ці суми є набагато вищими за довгий ряд попередніх років. Тільки в ранньому 1956-му році Український Народний Фонд — мав дещо більший прибуток. В 1964му році збірка національного датку принесла була — $54.000, а рік раніше — $58.000.

До теперішнього успіху причинилися деякі зміни, уведені в збірку, а зокрема зрівнання збіркового року з календарним, підвищення великим числом платників датку своєї традиційної десятки до суми двадцятп'ять долярів і більше (члени т. зв. конґресових клюбів) та плянове організування в наших громадах постійної збіркової сітки, яка спирається на великому числі збирачів датку в своїм найближчім сусідстві й то — від обмеженого числа платників, і очевидно збільшена праця УККАмерики.

Найбільше заслужилися в цьому небувалому успіху УНФонду громади Філядельфії, яка склала $10.000, й Ню Йорку, яка зложила — $8.500 національного датку. На визначному місці в міжгромадських змаганнях найшлися громади Дітройту з Гемтремком, що склала кругло чотири з половиною тисячі долярів, громада Шикаґа, яка склала кругло три з половиною тисячі та 3 громади: Нюарку, Янґставну і Джерзі Сити, які зібрали понад дві тисячі долярів. За ними йде ще довший ряд 12 громад, які склали понад тисячу долярів, а саме: по порядку їх заслуг: Клівленд, Гартфорд, Лорейн, Боффало, Рочестер, Сиракюзи, Міннеаполіс, Балтимор, Вашинґтон, Єлизабет, Ню Бритен і Ню Гейвен.

Немає сумніву, що ця вістка є одною з найвідрадніших в цей різдвяний та новорічний час. Вона наявно свідчить про підвищення національної свідомости та солідарности нашої української громади в ЗДА. Скріплення фінансової бази УККА дозволить йому повести в новому році ширшу діяльність, збільшення поваги та значення нашої спільноти в цім краю та скріплення нашої допомоги в акції визволення України.

## Польські студенти ограбовують українські церкви з пам'яток мистецтва

Варшава. — Видаваний тут Українським Культурно-Освітнім Товариством тижневик „Наше Слово" подав у числі 47 з 21 листопада 1965 року під заг. „Колекціонери" такий репортаж із судової залі:

9 листопада в Любачеві Ряшівського восвідства розпочався судовий процес злодіїв ікон та інших церковних предметів. На лаві обвинувачених засіли Здзіслав Лелек, 20 років, студент 1 року АШП, Януш Мотилевський, 22 роки, студент ВШР, Юзеф Хрусьцєль, 23 роки, студент ВШР, Любомір Зайонц, 23 роки, безробітний, Томаш Мокульський, 26 років, культурно - освітній інструктор. Їх обвинувачують у тому, що на протязі 1962-65 років вони крали ікони та інші предмети з цілого ряду церковних об'єктів трьох південно-східних восвідств.

Крім того, підсудних Лелька, Мотилевського і Хрусьцєля обвинувачується в тому, що 24 червня 1964 року вони вламались до церкви в Перунці, Н. Сандецького повіту, звідки забрали 6 ікон і 2 служебники вартістю 12 тис. зл. Підсудних Лелька, Мотилевського і Зайонца обвинувачується у тому, що 11 січня ц. р. вони вламались до церкви в с. Ковалівка, Любачівського повіту, звідси забрали ікони та інші літургічні предмети вартости 23,5 тис. зл. До того Лелька обвинувачується також в тому, що влітку 1962 року він загарбав ряд ікон і фігур святих з церков в Царинському, Мичкові та Райському, Ліського повіту. Крім цього підсудних Зайонца і Мокульського обвинувачується в тому, що влітку 1963 року з церкви в Смольнику, Ліського повіту, вони забрали 5 фігур, а у вересні 1964 року з церкви в Тенятисці, Томашівського повіту — 5 ікон. Врешті підсудного Мокульського обвинувачується ще в тому, що він у вересні 1964 року з церкви в Любичі Княжі забрав 6 свічників. Після вислухання підсудних, процес відкладено до 1 грудня.

Всі обвинувачені, за винятком Мокульського, признались, що дійсно загарбали згадані в акті обвинувачення предмети. Але одночасно заявили, що робили це не з ціллю їх збуту, себто для матеріяльної корести, а тільки з метою колекціонування художніх творів, з любови до мистецтва, а також для збереження згаданих вище предметів від знищення.

Слід ствердити, що більшість підсудних має середню мистецьку освіту або настільки обізнана, що без вагання з-поміж десятків ікон чи інших предметів вибирали найцінніші речі . . .

Завдяки слідству було виявлено, що охорона пам'ятників сакрального мистецтва на території Люблинського, Ряшівського і Краківського восвідств гірша гіршої. Саме з цієї причини й могло дійти до крадіжок творів, вартість яких часто неоцімима.

Як закінчиться судова справа, довідаємося вже в грудні. Але коли закінчиться „церковна справа" довідаємося, мабуть, не скоро".

## УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

### ВИСТАВКА ПОТОРОКИ ПРОДОВЖЕНА

Виставка картин померлого в 1962 р. українського мистця Дмитра Потороки в ґалереї Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку буде ще відкрита в найближчі суботу і неділю, 8 і 9 січня, після полудня. Виставку спонзорує Об'єднання Мистців Українців в Америці.

### ТРИ УЧЕНИЦІ УМІ В ДЖАНСОН ГОЛЛ

В неділю 9 січня о год. 5:30 виступлять в Джадсон Голл, 165 В. 57 Стріт Ню Йорк три учениці УМІ з Нюарку, кл. п. Галі Клим, а саме: Леся Базилюк, Ірина Пелех і Єлисавета Щербак. Всі вони були фіналістками в авдиціях „Ню Джерзі Мюзік Еджукейшен Консіл" і виграли срібні чаші.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

## Основи ладу в світі

Новий Рік і Різдво Христове мусять породжувати рефлексії щодо ідеальної гармонії, встановленої Всевишнім у всесвіті, і тих основ, на яких спочиває життя людства. Минулися часи кам'яної доби, коли невідоме було взагалі поняття права, поняття закону, як вищої сили, що її самі люди встановили, щоб їй повинуватись і її слухати. Після періоду античного світу, в якому прийшла була вже кодифікація законів, настало знову середньовіччя з його „правом п'ястука". Але воно минулося і щойно комунізм викував теорію, що найвищим добром і єдиним володарем душ є партія, яка може користуватися всіма засобами, якщо тільки вони корисні, щоб довести до перемоги комунізму. В усьому вільному світі існує безперечна правда, що основами ладу є закони, є авторитет права, є авторитет обраної народами влади, що без отих „імпондерабілій" неможливим був би правопорядок, а без правопорядку була б анархія, духове здичіння, моральна розперезаність. І тому й усі релігії наказують шанувати земну закономірну владу, і — навпаки — тим тривкішим є правопорядок у країні, чим глибшою вірою в Бога ю Божі закони сповнені її громадянами.

Коли лідер робітничої спілки, яка має силу спаралізувати життя у 8-мільйоновому місті і спричинити найбільші прикрощі мільйонам земляків та багатомільйонові втрати народному господарству, коли такий лідер рве прилюдно судові присуди, нахваляється, що не буде повинуватись законові та лається проти суддів, то це жалюгідний випадок. Він тим прикріший, що належить вже до цілого явища — захитання почуття закономірности й конечности слухати встановлених народом, через нарід і для народу законів країни. Молоді люди вважають себе за „героїв", коли прилюдно палять картки, що закликають їх до військової служби. Інші засновують організації, які друкують летючки, що їх висилають до рідних вояків на далекому бойовому фронті з закликами — не воювати. Професор вважає, що це його добре право „академічної свободи слова" — заявляти прилюдно, що він був би радий, як би в далекій країні прийшов до влади ворог його батьківщини. І всі такі та їм подібні акти знаходять, поруч із критиками також своїх прихильників, вони дискутуються на сторінках преси, вони є наче б „проблемою еволюції понять", так, наче б затирались межі між поняттями зла і добра і зло і добро можна було підтягати під один знаменник. Так, як дехто із ультра-модерних філософів - істориків, з переконання, чи в погоні за оригінальністю, ставить вже на одну дошку християнізм і комунізм, як „релігії", що буцім то мають багато спільних елементів..

Різдво Христове особливо добра нагода, щоб усвідомити, що в історії людства нераз уже бували чудернацькі ідеї, які намагалися підривати первні здорового буття людства. Наприклад, нігілізм і анархізм це не нинішні винаходи. І бували гнилі державні системи і бували лжепророки, які затруювали душі земляків. А втім вже близько 2.000 років тому прийшов на світ Син Божий і ту подію святкуємо, як заповідь обнови світу. Переможе Христова віра, як стільки разів уже перемагала, і переможуть правильні основи, на яких спочиває лад у світі.

## Руйнують і обкрадають церкви

В святкові, сповнені і урочистої величі, радости й надій дні Різдва Христового думки усіх українців, розсіяних по всьому світу пориваються не тільки до рідної землі, до рідних і близьких людей, що лишилися там в неволі московського безбожницького комунізму, але й також до тих овіяних чаром століть і прадідівських традицій Божих храмів на Україні, що були вогнищами релігійного і національного духа, що з ними зв'язані усі наші спогади про почитання Бога українським народом. Що з ними — оцими нашими церквами, церковцями і дзвіницями? Як витримують вони злощасне лихоліття? Яка їх доля?

З листів від рідних і знайомих з України, з розповідей людей, що побували там, знаємо, що в деяких містах і селах українських старі наші церкви збереглися, що в них відправляються й далі богослужби, хоч при зменшеній кількості вірних, відстрашуваних від релігійного життя репресіями режиму. З тих же джерел, а також з повідомлень в совєтських газетах відомо, що чимало старих українських храмів, навіть деяких із X-го чи XI-го ще сторіччя, і ще більше сільських і дерев'яних церков по наших селах стоять опустілі, руйнуються й гинуть без догляду, опіки а то й у наслідок свідомої нищівної політики режиму. Така доля колишньої Андріївської і багатьох інших церков у Києві, Івано-Франківську, Ужгороді та інших містах України. Весною 1965 року велику церкву св. Покрови у Виноградові, Херсонської области, обернено в клюб для молоді.

Ще більш незавидна доля українських церков на окупованих за згодою Москви комуністичною Польщею українських землях Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя. Більшість їх не пережила страхітливих років переселення українців з рідних земель в 1947 й наступних роках. Вони нещадно зруйновані або часом, або ж варварськими руїнниками з-поміж польських осадників. Кільканадцять ще сяк так збережених церков польський комуністичний режим заплянував „рятувати" з допомогою створення окремого „парку церков", куди б мали бути звезені всі залілілі ще лемківські й надсянські церкви.

Руйнуються не тільки церкви і дзвіниці прецінні пам'ятки української дерев'яної архітектури. Протягом двох уже майже десятиріч ті церкви, що ще залишилися, зазнають систематичного грабування не тільки окремими людьми, але й різними „адміністративними чинниками". Ситуація з охороною пам'яток української старовини і мистецтва по наших церквах, як стверджує видаваний у Варшаві орган Українського Культурно-Освітнього Товариства „Наше слово" гірша гіршої. Ряд обурливих прикладів варварського обкрадування українських церков студентами польських високих шкіл в тому й Академії Мистецтв у Кракові виявив востаннє започаткований 9 листопада 1965 року в Любачеві процес проти злодіїв „сакральних предметів". Справою підсудних були вламання до церкви в селі Перунці, Новосандецького повіту, звідки вони вкрали шість ікон і два служебники, пограбування церкви в селі Ковалівка, Любачівського повіту, яку ограбовано з ікон й усього ціннішого. Теж саме сталося з церквами в селах Царинське, Райське, Мичків, Смольник, Ліського повіту, з церквою в Любичах Княжих, в Тенятиськах Томашівського повіту. Суджені за крадіж студенти боронилися тим, що вони нібито були колекціонерами і бажали... охоронити залишені напризволі твори старого церковного мистецтва від знищення.

Така доля українських церков, пам'яток церковного мистецтва на українських землях окупованих комуністичними режимами. І в той час різні навіть релігійні чинники у вільному світі, усякі ради церков тощо пробують говорити з цими режимами, прославляють комуністів навіть за... ліберальне ставлення до християнської релігії...

Д-р Михайло Кушнір

## ДО ДЖЕРЕЛ РІЗДВЯНОЇ МІСТЕРІЇ

*(Таємниця Втілення і людина)*

Історичний факт Христового Різдва стоїть перед зором віри, як таємниця Втілення Бога-Сина. Церква оформила таємницю втілення в догмі особового з'єднання. Одна є Особа і Бога-Слова, Бога-Сина й та одна Особа поєднує в собі двоїстість природ. Під природами розуміємо божество і людство. Отже ця Особа має відвічне божество, а людство приймає в часі. Від хвилини прийняття людства Особа Бога-Слова являється властивою підставою існування і діяння для людської природи Ісуса Христа. Ця правда, вміщена в Об'явленні, а випрацьована з великим зусиллям як догма та сформульована в чітку форму впродовж перших століть існування Церкви — повторяється постійно не тільки в писаннях Батьків Церкви і теологів, але теж у простих, народніх катехизмах. Є це квінтесенція нашого „знання" про таємницю Божого Втілення. Догматичне окреслення вирішило й завершило справу в теоретичному порядку, дало, отже, стислі рами нашому мисленню про цю таємницю. Водночас воно облегшило в великій мірі саме користування життєдайн о ю дійсністю, яку та правда в собі вміщає. Бо віра є визнанням правд про надприродну дійсність, вона криє в собі міць сприймання її умом і серцем, міць її переживання.

Спробуймо, отже, визначити, які перспективи відкриває людині таємниця Божого Втілення, коли людина дійсно визнає в ній цю небувалу дійсність: Бога, що жив людським життям, — Людину, що була Богом. Не забуваймо, що віруюча людина живе вірою, а віра виявляє Правду.

### „Мікрокосмос"

Церква, формулюючи факт особового з'єднання (гіпостатичної унії) в Ісусі Христі, послуговується — як загально відомо — поняттями: природа й особа. Божа природа означає саме Божество, людська природа — повне людство. Ісус Христос був правдивою людиною. Новітня думка часто бачить в людині (а може точніше: в людстві) — мікрокосмос. Зустрічаємо це, наприклад, у Гартмана. Людина є „мікрокосмосом". Бо, якщо знаний нам дійсний світ (макрокосмос) виявляє багатонаверствовану будову, то людина до деякої міри бере участь у всіх „верствах" тієї макрокосмічної будови. Скупчує, отже, в собі ті досконалості буття, які є неначе розсіяні в різних формаціях всесвіту. Так в організації людини є верства фізично-матеріяльна, вища — органічна, ще вища — психічна і врешті найвища — духова. А послуговуючись більше образовою і конкретною мовою — людина має в собі щось із каменя і звізди, щось із рослини і звірини. Отже цей „мікрокосмос" є правдивим вантажем, в якому форми й енергії „макрокосмосу" скупчуються і консолідують особливим способом.

Але залишається найвища верства. Оце всі енергії людського організму, всі „звірині" сили його психіки, існують в ньому, живуть і діють не на основі власної динаміки але на основі ще іншого первня, що його емпіричне знання мусить окреслити символом невідомого „х", а якого відрубні сили й закони буття та діяння не можна однак не завважувати і не стверджувати. Є це сили й закони суттєво відрубні і їх не можна спровадити до сил і законів, на основі яких існує і живе матерія. Людський дух являється межою подібности людини до матеріяльного всесвіту — а водночас цей сам дух рішає про брак подібности, про різницю. Завдяки духові людина самою своєю істотою рішуче відмежовується від знаного нам із досвіду макрокосмосу. В цьому теж дусі людина стверджує, або принаймні „прочуває" свою подібність до Бога і в ньому нав'язує живий контакт зі своїм Сотворителем і Праобразом, почуваючись Його образом, хоча недосконалим, але автентичним. Отже дух належить до цілообразу людської природи, він теж і тільки він, являється властивою основою людської особи. Цю правду, в її метафізичному оформ л е н н і, знали й розуміли обидва тисячоліття християнства.

А розуміли так особливо тому, що їх приневолив до застанови над тією правдою факт Божого Втілення. Так отже, саме умове теологічне змагання, що прямує до зрозуміння таємниці, приневолило до вникнення в людину. Тому християнство носить в собі живу традицію споглядання на людину через призму особового з'єднання в таємниці Втілення. Це конечне споглядання на людство почерез Ісуса Христа є одним із істотних і непроминальних е л е м е н т і в християнства.

Спробуймо схопити докладніше цей основний нерв нашої віри й нашого світогляду, нав'язуючи до думок, виложених вище. Людство являється оцим мікрокосмосом, в якому скупчується ціле багатство форм макрокосмічного буття. А коли так, тоді прийняття людства Богом-Словом є посередньо новим пов'язанням Творця з цілообразом сотворення, посередньо з усіми його формами саме в людині. В Ісусі Христі... Пер Іпсум ет ін Іпсо... Визначім вагу цього факту й всіх виникаючих із нього основних наслідків: оце Бог стає в осередку сотворення саме як людина. В людині, отже, в Людині Ісусі Христі, ціле сотворення, так би мовити — другий раз переживає с в о ю божественність. Перший раз воно „пережило" її в відвічному Слові, другий раз — в Людині, в Ісусі Христі.

(Продовження на стор. 4-ій Українського Тижневика)

В. Кедровський

## ПРАДЖЕРЕЛО УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

На всіх українських землях панує терор московської комуністичної влади, що різними засобами намагається знищити всі українські національні традиції, щоб тісніше зв'язати український народ з „старшим братом", московським народом. Одною з найстарших традицій українського народу є багата кутя на святий вечір перед днем Різдва Христового, а потім різдвяні колядки, що в більшості місцевостей України починаються в Перший день Різдва Христового.

Тут, уже на початку, ми мусимо зазначити, що на Московщині народ не влаштовує передрізддвяної куті й не колядує на Різдво. Великий український вчений А. А. Потебня в своїй капітальній праці „Объясненіе малорускихъ і сродныхъ песень. Частина II, Колядки й Щедровки", виданій в 1887 році, на 800 сторінках докладно аналізує колядки та щедрівки. Він зв'язує їх тісно з українськими обрядовими святами. Колядки співаються в ту пору року, коли день переломлюється з найкоротшого й наступають довші дні. Далі він тісно зв'язує з колядками веснянки, що припадають на час, коли день дорівнюється ночі, а потім забави на Івана Купала, коли закінчується найдовший день і сонце переходить у другу половину року, як день починає зменшуватися.

Всі дослідники українських обрядових пісень, а з тим і колядок, уважають, що вони зродилися в українській мітології тисячі років тому і, переходячи різні етапи розвитку, дійшли до наших часів. Деякі з них зберегли в собі цілковито дохристиянський зміст і форму, а деякі пристосовані до християнських вірувань. Колядки — це частина стародавньої української мітології, що має свої коріння в індоевропейській спільноті.

Я дозволю собі подати більший витяг з праці о. Ксенофонта Сосенка: „Праджерело українського релігійного світогляду", Львів, 1923.

Виводячи етимологічно, що „Коляда" це чисто староіранський словотвір, з широким змістом, оснований на кількох староіранських фразах, о. К. Сосенко пише: „Отже, коляда це дар — жертва божеству сонця; святочний дарунок. Чи ж не відповідають тому виясненню староіранські коляди, — українські містерії колядкові із збиранням жертв і дарунків? Не лише колядування на християнські церкви (або приватний інтерес колядників), грає ролю у теперішніх колядках. Вони остаються давніми містеріями, лише пристосованими до нинішньої релігії. Це все той самий первісний поклін божеству світла і животворного тепла, що народу знов звертає своє ясне лице. Він чудово повернений, цей поклін, до народженого дитяти, що ростиме у Спасителя народу, як росте сила сонця після звороту зимового. Він, Спаситель, теж Сонце-Правди й український народ своїм глибоким філософічним і поетичним хистом добре розуміє й відчуває ці дві аналогії і не хоче їх розлучити; жадній з них не хоче з їх правди й поезії нічого зменшити".

„Що колядування є не лише виразником християнського свята, але заразом і поганського, до Різдва Христосового застосованого, свідчать про це всі колядки старосвітські (поганські) зі звеличанням ясного сонця й ясного місяченька (це послідня примішка арабського релігійного культу), — та їх фанатичне задержання народом. Ідейним доповненням колядок є народні щедрівки. На староіранське походження колядок і щедрівок вказують деякі технічні терміни, вживані народом при колядуванні і щедруванні. „Вайда (Р), Береза, Березник" в значенню провідників колядників; „Бурга" — в значенню відділ колядників; „щедрик - бедрик". Це все фрази староіранські".

Я тут подав більшу виписку з праці о. К. Сосенка, бо думаю, що він має певні підстави, коли говорить:

„Повищий перегляд старинних українських ідей, опертий на етнографічних записках середньовічної й новішої доби, а передовсім на лінґвістиці — я хочу доповнити, та скріпити ще одним доказом. Мені здається, що я впадаю на слід — таки документальний — ассирійсько - вавилон ької а, мабуть, й індійської релігійної символіки в українського народу. Слід символіки виступає в деяких українських народніх вишивках у так званій українській узорочі".

Далі о. К. Сосенко пише: „Сліди скитської (і взагалі іранської культури на всій Україні) — річ зрозуміла й це було темою моєї студії „Дніпро і Придніпров'я". А про тісний і довголітній контакт скитів з асирійцями та взаємний вплив культур обох цих народів, я згадую на попередніх сторінках цієї нинішньої студії".

Що тут Сосенко має рацію, я чув підтвердження від професора С. М. Грушевського, коли я з о. К. Сосенком, який спинився в моїй хаті на пару днів у Бадені біля Відня в 1921 році, відвідали М. С. Грушевського в Бадені. Тут мені пощастило прослухати майже чотиригодинну лекцію в їх розмовах, яка лишилася для мене незабутньою. Не можу повторити й пригадати їх арґументи „за" і „проти", але пригадую, що професор М. С. Грушевський згоджувався в багатьох твердженнях з о. К. Сосенком й радив йому в різних випадках глибше дослідити, вказуючи при тім на джерела, які він повинен використати. Я певний, що о. К. Сосенко взяв під увагу критичні завваги такої авторитетної особи, як проф. М. С. Грушевський, і напевно перевірив свою працю перед тим, як видати її, в скороченому вигляді в 1923 році.

Професор А. А. Потебня в своїй праці „Колядки і Щедрівки" виразно підкреслює, що їх святкують і співають українці, білоруси, поляки та південно - слов'янські народи, але в москалів цього звичаю немає, а московська православна Церква рішуче забороняє колядувати та щедрувати православним людям. Ця заборона на Україні була діючою до революції 1917 року, коли карано тих учнів, особливо середніх шкіл у містах, які ходили колядувати. Та цього звичаю не могла ні російська Церква, ні російська адміністрація перебороти особливо в українських селянських масах.

Тепер большевики з мотивів взагалі протирелігійної боротьби намагаються здійснити заборону російської Церкви українському народові колядувати, бо, мовляв, це релігійний звичай. Між тим ця заборона йде впарі з большевицьким намаганням здійснити їх вигадану теорію про братній московський та український народ. Такою забороною вони хочуть відсікти тисячолітні вікові коріння українського світогляду, української культури, які його в'яжуть з віковими культурами малоазійськими та з культурами Середземного моря, а не з північчю, або з Азією, звідки тягнуться коріння культури й світогляду російського народу.

Та ми віримо, що український народ на своїх рідних землях, хоч навіть тишком, буде співати свої тисячолітні колядки й буде мати передрізддвяну вечерю, хоч і „не багату" через злидні, в яких живе під московсько-большевицькою сатрапією.

А ми тут, у вільному світі, сідаючи за „багату кутю", повинні по старому звичаю мати на столі одне порожнє місце й миску для тих, що не можуть мати „багатої куті" у Святий Вечір і тим духово з'єднатися з ними, щоб набратися свіжих сил на полі допомоги нашим поневоленим братам в боротьбі за визволення з московської неволі.

### КОЛЯДА

Із кованих дубових скринь
пращедрими руками
Господь небес блакитну синь
прикрашує зірками.

Виймає зірки. Не щадять
зерном зірчастим жмені,
благословлять звіздисту крать
уста благословені.

Розблиснули верхи недей,
сріблиться шлях далекий,
іскорками тремтить іней
на галузках смереки.

Ангелів тиха біла рать
на землю зіступає,
спливає Божа благодать
на стаї і розстаї.

І все ще засіває синь
Бог ясними зірками,
що вийняв із небесних скринь
пращедрими руками.

Зіркам цим серце назустріч
отворене широко!
Щоб дух, в сяйві Господніх свіч,
любови став пророком.

ЯКИМ ВЕЧЕР

НА ТЕМИ ДНЯ

## Наші скарби

Безперечно, наші, українські, молодиці — найкращі в світі. Але цю статтю почнемо не з наших, а з однієї... китайки. Її я пізнав на фабриці, де працюю. Власне, не пізнав, а просто бачу її кожного дня, і кожного дня вона своєю присутністю викликає у мене цілий рій думок. Особливо після перечитання багатьох репортажів у „Свободі" й інших українських газетах про показ української ноші в наших народних домах на еміґрації.

С к і л ь к и захоплюючих статтей у нашій пресі про ті гарні імпрези! Вони бо й справді гарні, ті імпрези. І ціль тих імпрез — патріотична: шляхом показу української ноші зацікавити молодше покоління — наших дівчат і дівчаток — красою українського вбрання, а запрошеним на ті імпрези чужинцям показати наше мистецтво. Нема сумнівів, що чужинці, а особливо чужинки, побувавши на такій імпрезі і побачивши оригінальність української національної ноші, слово „юкрейніен" вимовлятимуть з більшою повагою і не змішуватимуть з неприємним нам „рашен". Все це — добре і гарно. Але я знову про вищезгадану китайку.

Не знаю, чи та китайка-молодиця теж бере участь у китайських імпрезах показу ноші для своїх і чужих. Не знаю також, чи про подібні імпрези пишуть багато в китайських газетах на еміґрації. Але три сотні робітників, здебільшого робітниць, на фабриці, де працюю, щодня почувають себе так, ніби вони — на імпрезі показу китайської національної ноші, тільки ніби не в повній формі, а лише в ледь-ледь помітному оформленні вбрання китайки-молодиці в національну оригінальність. Оце якраз те, що й змусило мене написати цю статтю.

На фабриці працюють жінки презрізних національностей. Майже всі вони одягаються так, що не пізнаєш, хто вони й якого роду-походження. Чому ж оця китайка, яка теж давно стала американкою й одягається зовсім не по-китайському, але вміє до свого модерного аля - американського вбрання додати щось таке, таку ніби непомітну дрібницю, що робить таке приємне враження? У щоб вона не зодягнулась, завжди можна запримітити на її вбранні „щось", що пригадує тим, що на неї дивляться, що вона — китайка. І хай читачі не спішать з передчасним „виясненням", що це, мовляв, не вбрання тому винне, а... очі китайки - молодиці. Ні, тисячу разів ні! З якого б боку ви не глянули на неї, вона — модерно одягнена американка, але... з тонким підкресленням китайського походження.

Чи не варто було б і нашим молодицям подумати над тим, як стати українками в очах щоденних глядачів і при тому одягатися так же модерно, як і досі? Я бачив згадану китайку навіть в отих довгих штанях, якими „окупована" вся Америка, але її блюзка знову ж таки мала в собі щось / чи то кайма якась, чи ще якась дрібничка /, що робило її китайкою.

Коли б нашим молодицям удалося розв'язати цю цікаву проблему та й дівчат наших призвичаїти до китайського способу пропаґанди української ноші в щоденному житті, тоді й імпрези з показом ноші в народних гомах були б ще успішніші.

*Іван ОВЕЧКО*

## З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У 1965 РОЦІ

(3)

18 — Великдень за григоріянським календарем.

19-23 — 2-ий З'їзд українських студентських товариств в Европі, в Лювені, Бельгія. Голова — Ірина Гірна.

22 — Д-р Роман Авдикович, кол. начальник суду, особистий секретар президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького, помер в Ню Йорку на 72-му р. життя.

23 — Виставка українського народного мистецтва на Світовій Виставі у Ню Йорку, уладжена 72-им Відділом УНСоюзу.

— Генерал Петро Дяченко помер у Філядельфії на 70-му році життя.

25 — Українські католицькі й православні Владики обмінялися великодніми побажаннями.

— Великдень за юліянським календарем.

— Поява 1-го тому другого видання „Української Культури" у в-ві Ів. Тиктора у Вінніпеґу.

— Українські лікарі, члени Метрополітальної Округи УЛТПА, склали — $3 300 на Фонд Кардинала Сліпого.

— Поява книжки д-ра Луки Луцева „Ольга Кобилянська" у в-ві „Свобода".

— Поява книжки Юрія Шереха „Не для дітей" у в-ві „Прологу".

ТРАВЕНЬ:

1 — Загальні Збори Нюйоркського Відділу Об'єднання Мистців Українців в Америці. Голова: Михайло Черешньовський.

— Посвячення нової ці- цілоденної української школи при церкві св. Духа на Брукліні, Ню Йорк, єпископом Й. Шмондюком.

— Виставка образів Бориса Крюкова й Ольги Гурської в Ню Йорку.

2 і 9 — Перший в історії футболу ЗДА фінал Сходу між двома українськими дружинами УСК Ню Йорк і „Тризуб" Філядельфія. Переміг УСК після двох зустрічей, які закінчилися його виграною — 1:0 в Ню Йорку і нерішеною 3:3 у Філядельфії.

8 — Прем'єра в Ню Йорку фільму Я. Кулинича „Від Митрополита Андрея до Кардинала Йосифа".

8-9 — Великий успіх українського театру „Заграва" з Торонта в Ню Йорку й Філядельфії виставою „Жанна д'Арк" — Жана Ануї.

9 — Митрополит Іоан Теодорович посвятив нову українську православну церкву святої Тройці в Ірвінґтоні, Н. Дж.

— 10-ті Загальні Збори КОДУС'у в Парижі. Голова: проф. О. Кульчицький.

15 — Урочисте святкування в Ню Йорку 50-их роковин вимаршу Українських Січових Стрільців: з'їзд, академія, зустріч з громадянством, виставка стрілецької літератури. З цієї нагоди появи: „Слідами стрілецької слави" д-ра Луки Луцева та „Бібліографія джерел до історії УСС" д-ра Степана Ріпецького.

16 — Богдан Бариляк отримав дві медалі за хоробрість, виявлену у В'єтнамі.

— Відзначення в Ню Йорку 70-ліття життя та 40-річчя видавничої праці Івана Тиктора.

— Митрополит Амврозій посвятив в Нюарку нову церкву св. Ів. Хрестителя.

— Футбольна дружина „Тризуба" відбула у Філядельфії міжнародні товариські змагання з англійською одинадцяткою „Нотінґгем Форест". Перемогли англійці рахунком 3:2.

17-21 — Річні наради Головного Уряду УНСоюзу ана Союзівці. Між іншими рішеннями: призначення 6-ох студентських стипендій, $15 000 на культурні й харитативні цілі.

20 — Передача від НТШ і КПШ медалі й почесної грамоти Д. Д. Айзенгаверові в Ню Йорку з вдячности за його ролю при відкритті пам'ятника. Т. Шевченкові у Вашинґтоні.

— Д-р Ярослав Солтикевеч, лікар - громадянин, помер у Торонті.

22 — Урочистий акт вмурування документів і землі з Канева в постамент пам'ятника Т. Шевченкові. Лист від президента Джансона. Виступ Вотсона Кірконелла.

22-23 — Перша зустріч українських ветеранів Східньої Канади в Торонті.

— 4-ий Загальний З'їзд Братства Карпатських Січовиків у Торонті. Голова: д-р Степан Росоха.

22-24 — 13-ий Собор Української Греко - Православної Церкви у Вінніпеґу. Вшанування Митрополита Іларіона.

23 — Урочисте відзначення 50-літнього ювілею Архиєпископа Івана Бучка в Лондоні.

25 — Створення Т-ва „Гуцульський Осередок" в Ню Йорку. Голова: інж. Роман Степаняк.

27 — Загальний З'їзд Об'єднання Українок у Бельгії, у Брюсселі. Голова: З. Витязь.

— Проф. Володимир Губіцький помер у Йонкерсі, Н. Й. на 64-му р. життя.

29-30 — З'їзд Об'єднання Приятелів Дитячої Літератури ім. Глібова в Торонті. Голова: Богдан Гошовський.

— Загальний З'їзд Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Зальцбургу, Австрія. Голова: Сергій Наклович.

— З'їзд станиславівчан у Клівленді.

— 11-ий Делеґатський З'їзд УЛТПА на Союзівці. Голова: д-р Богдан Олесницький.

— Четвертий З'їзд Союзу Земель Соборної України — Селянської Партії у Форт Вейн, Індіяна. Голова: ЦК: В. А. Доленко.

— 5-та зустріч лемків із ЗДА й Канади в Рочестері, Н. Й.

(Продовження на стор. 4-ій Українського Тижневика)

# УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

**Яр. Рудницький**

## РІЗДВО НА ЯМАЙЦІ

З усіх сезонів найрухливіший (і найдорожчий) на Ямайці* кінець грудня й початок січня, тобто час Різдва й Нового Року. Цей сезон починається звичайно новими (підвищеними) цінами готелів і пансіонів, збільшеним рухом тубильців і туристів та ощадно-поміркованими декораціями під гаслом „Меррі Крістмес"!

Сам передсвятковий час проходить під знаком купування всього, що очі бачать у крамницях, супермаркетах, прилавках, вуличних стоянках. Товар — в основі американського імпорту — тут успішно конкурує з европейським, головно із британським.

Центром передріздвяних закупів на Ямайці є Кінгстон, точніш його „давнтавн". Сюди приїздять люди з усіх кінців острова, щоб запастися на ввесь рік у товари щоденного вжитку, купити святкові подарунки для родини й знайомих. Більшість покупців і продавців — мурини й тому товари пристосіблені до їхнього смаку: дешеві блискітки, штучні ювелірні прикраси, крикливо-яскраві одяги, квітчасті матерії, солом'яні вироби, тощо. Надворі жарить серпневе сонце, вуличні голосники „жарять" мелодії відомих колядок. Все те сплітається в якийсь чудний гомін, в атмосферу поспіху, нервозности й зовсім не викликає різдвяного настрою. Чомусь нагадується Назарет і його орієнтальний базар...

Все ж деякі установи вільні від натовпу й гамору. Це передусім храми Божі. Будь вони католицькі, протестантські, чи які там, всі стоять пусткою. Тут і там відбувається велике чищення, прикрашаються квітами вівтарі, стіни, входи. Дивним дивом порожніми стоять і книгарні. Деякі з них (напр. на Кінґ-стріт) передчасно (тобто перед 5-ою пополудні) зачинені. Мабуть їхній персонал продає в сусідніх крамницях щось більше різдвяно-хідке... Так і видно, що власники тутешніх книгарень не бували ані в нюйоркській „Сурмі", ані в інших українських книгарнях, а то б дечому навчилися. А втім книжки тут купують у дроґеріях, а різдвяні листи й картки продаються масово на прилавках довкруги головної пошти — вигідніше, і дешевше...

Чим ближче до Різдва, тим рух більшає. Більшає й вуличний гамір — мелодії колядок заглушують вигуки продавців й гудки авт. Безпосередньо перед Різдвом хмари хлопчаків продають прохожим фаєрверки, запальні прискальця, стрільна. Все стихає в навечір'я Різдва. Коло десятої години вечора пустіють вулиці й площі, зачиняються крамниці, звиваються прилавки. Починається ямайське Різдво. Під звуки дзвонів народ спішить до церков на опівнічні богослуження. Після них починається променада на головній площі міста т. зв. Параді. Молодь бавиться фаєрверками, штучними вогнями, тут і там маскарадно вдягнені групи викрикують „Меррі Крістмес!", чіпляються прохожих, танцюють, бешкетують. Ямайський рум робить своє... Все ж сторожі правопорядку (їхні стійки посилені до двох на кожному розі) не дозволяють на надто яскраві вибухи різдвяної радости.

Тепла різдвяна ніч щораз п'янкіше пахне ібіском і орхідеями. Гомін втихає щойно вранці, коли над Ямайкою появляється спекотливе різдвяне сонце.

Перший день Різдваназагал спокійний. Час проходить скоро: відвідини, приняття, театр, кіно. Міський санітарний уряд столиці використовує нагоду й на саме Різдво починає акцію відчищення вулиць і площ від передсвяткового бруду. На місто виходять з вилами й лопатами офіційні чистії. Вони — часом з допомогою вуличної поліції, що здержує рух, де треба — згортають сміття в окремі купи, опісля викидають його на ваговози й вивозять за місто. І от другий день Різдва, т. зв. „Боксінґ дей", застає Кінґстон чистим, відсвіженим і „деодорованим".

***

Сонливо-мляво проходять обидва різдвяні дні на Ямайці. Тутешня „чорношкура людина" лине думкою далеко на північ до „білосніжного Різдва", про яке вона знає тільки з святкових карток і про яке стільки наслухалася з колядки про „Вайт Крісмес". Мелодія цієї колядки тут спеціяльно улюблена, можливо силою семантичних контрастів: гаряче-холодне, чорне-біле.

А проте дня 25-го грудня, Р.Б. 1965, я бачив на Ямайці одне місце, де Різдво було біле. Це було далеко за містом там, де морські хвилі розливаються білопінними язиками по набережних пісках. Могутня стихія Карибського моря пошумом білих хвиль співала в той день свій величній псалом новонародженому Христові...

* Для нюйоркського вуха, що звикло до „Джемейки", пояснюємо, що острів Ямайка це власне „Джемейка".

## „СЕРЦЕ ПРОЙМАЄ СКРУХА"...

Письменник Іван Чендей, автор сценарію „Тіні забутих предків", написав новий роман „Птахи полишають гнізда" — про сучасне життя верховинців у Карпатах. Головний герой твору Микола Пригара, одружуючись, тужить за рідними українськими звичаям. Його юнацьке серце проймає скруха, що при одруженні не пошанував він давні верховинні звичаї: Не фарбував себе розмарином, не клав барвінкового вінка на голову нареченої, не обсипав гостей пшеничним збіжжям, не танцював до поту-втоми коломийки дуботанцю-тропотанцю, так, щоб з кожного рубчика на сорочці капало... („Літературна Україна" з 17 грудня).

**Людмила Коваленко**

## НОВА Л. МОРОЗОВА

Кожний з нас має якусь мрію, яку хотів би здійснити. Так було з мрією Людмили Морозової побачити Грецію, побачити рештки давньої античної Еллади, і сучасну Грецію, з її убраними в чорне жінками, з її білими церквами і синім морем.

— Та там же можна написати симфонію в чорному!, захоплено говорила Л. Морозова, коли друзі відмовляли її від поїздки до Греції. А причин, чому не треба було їхати, було багато: витрата всіх грошей, що їх так довго і старанно заощаджувала малярка, втрата праці хоч і важкої, але такої, що давала мінімум певного заробітку, незнання мови, цілком нове, невідоме оточення, нові звичаї й обичаї. Та Людмила Морозова, напакувавши пензлів, фарб, одягу, і навіть мила, — таки рушила до Греції.

Їхала вона торговельно-пасажирським пароплавом, що коштувало менше, але тривало 26 днів. Майже місяць плавби океаном, серед 12 інших пасажирів, серед картин моря, що їх так привабливо манило покласти на полотно. А в Греції Людмила Морозова пробула, скільки могла, доки вистачило їй грошей.

Наслідки цього перебування в Греції, яка примани́ювала малярку своєю красою і відштовхувала ультраматеріялістичним підходом населення до чужинців, і була виставка в Літ.-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, що закінчилась 19 грудня.

Виставка робить цілком несподіване враження. Там нема й натяку на „симфонію в чорному", навпаки, це швидше рапсодія пастелевих, блідих кольорів і теплого синього моря та неба. І звичайно — хмар, славетних морозовських хмар! Це якась заспокійлива Греція, Греція Морозовської мрії, не та, де триває запекла кривава помста з роду в рід, і де здавна виростали хитрі Одіссеї та злобні Менелаї! Нічого суворого, все спокійне, лагідне, майже ніжне. Навіть сама манера — інша. Нема широких, ніби уривчастих мазків, що їх навіює малярці Гантер, нема яскравих фарб, нема широких полотен. На виставці місцями так і хочеться гукнути:

— Це нове, але таке знайоме!

Так, знайоме, бо в манері є щось від манери Морозової, яка була властива їй в Україні: від манери, в якій писані „Полтава" і „Дніпро". Кольори часом викликають думку про акварель, бо олія тут, як і в „Полтаві" покладена обережно, уважно, не висуваючи фактури олійної фарби на перший плян, як це тепер часом бачимо в наших мистців, особливо в тих, що вживають нові ацетіленові винаходи, де фарба кладеться майже як скульптурний контур. У Морозової, навпаки, фарба втрачає свою опуклість, свою вагу, а стає ніби невагомою, рівною, і перехід від одного кольору до іншого відбувається непомітно, тонко, обережно.

Словом, це нова Греція — принаймні для мене, і нова Л. Морозова. Але нова в манері, а не в світовідчуванні. Бо воно те саме: пристрасне закохання в природі та її красі, і не менш пристрасна відданість мистецтву. В посднанні це визначає характер творчости Людмили Морозової, незалежно від тої чи іншої манери малювання.

Понад сто картин, виставлених на виставці, переносять нас і під руїни Дельфійського храму і до Акрополю, і до клясичних статуй античної Греції. А тут же поруч чудовий невеличкий краєвид з кипарисом, що сумно височіє над річкою, підкреслюючи своєю темною зеленню ясні барви околиці. А тут же — біла невеличка церковця на острозі Санторині, де, здається, наша малярка нарешті могла спокійніше включитися в околичне життя, знайти засіб порозуміння з греками, знайти в них співчуття і зрозуміння її творчости.

На виставці ОБМУ минулого року, артист Кузьма сказав, під час обговорення експонатів;

— А Людмила Морозова, здається, хотіла тут показати, що вона може дати клясичний натюрморт.

На останній виставці Людмила Морозова показала, що вона не втратила свіжости сприймання природи і свіжости віддачі свого сприймання на полотні. Це значить, що джерело творчости в малярки не висохло, а навпаки, дістало нового поштовху від подорожі до Греції, від здійснення давно плеканої і такої, здавало ся б, нездійсненої мрії!

## Нові викопалини натякують на існування Дедаля й Ікара

Провіденс, Ровд Айленд — Нові викопалини на Креті в Греції натякають на те, що там жив Дедаль, який 3.500 років тому, згідно з грецьким мітом, зробив собі і своєму синові Ікарові крила та пробував із ним літати. Ліон Померанц із Американського Археологічного Інституту доповідав у Провіденсі, Ровд Айленд, про найновіші викопалини на Креті, і казав, що ці нові досліди вказують на те, що на Креті міг бути такий чоловік, про якого оповідає грецький міт. Згідно з мітом атенець Дедаль побудував королеві Міносові такий лябіринт в палаці, якого берегла потвора Мінотавр.

Дедаль був ув'язнений в цьому лябіринті, але зробив собі і своєму синові крила і вона втекла з в'язниці.

---

**Христос Рождається!**

Дорогі Ви Сестри і Браття розсіяні по всьому світу. Як що року, так і того — в цей празник Рождества Ісуса Христа, ми всі щирою душею скажімо „з нами Бог" — ми Твої діти — даруй нам усім справедливий мир, а ми приймім його для спокою правди та на краще завтра.

Я старець над гробом, може і не гідний, але зі сльозами Вам всім бажаю

ЗДОРОВИХ ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ НА КРАЩЕ ЗАВТРА.

МИХАЇЛ МАЦЯХ





Веселих Свят

Веселих Свят РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ всім Українцям в Америці і по цілому світі, як великим так малим, як молодим так і старим, як здоровим так і хворим, як веселим так засмученим, як на вільності так поневоленим та всім, бажає Веселих і Щасливих Свят і прожити многих літ

**Йосип БОРОВСЬКИЙ**
58 Clark St., Newburgh, N.Y.

Веселих Свят РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ Мері і Миколі Добрянським та Анні Михайлів та Всім Знайомим і Приятелям
— бажає —
**ДМИТРО КУСИЙ**
Джерзі Сіті, Н. Дж.



Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що 5-го січня 1966 р. на 61-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

**бл. п. ВОЛОДИМИР БУКШОВАНИЙ**

б. вояк Української Галицької Армії, учасник Визвольних Змагань.

Тіло Покійного — в похоронному заведенні Литвин-Литвин, 801 Springfield Ave. в Ірвінгтоні, Н. Дж., де в четвер 6-го і п'ятницю 7-го січня, о год. 7:30 веч. відправляться ПАНАХИДИ.

ПОХОРОН — в суботу, 8-го січня 1966 р. о год. 8:30 ранку з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Горем прибиті:

СТЕФАНІЯ — дружина
РОКСОЛЯНА — дочка
ІВАН — брат
МАРІЯ РАЙ і АННА НІМЧАНОВСЬКА — сестри

В ПІВРІЧЧЯ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
**Д-ра ЄВГЕНА БОДНАРУКА**
в пошану Його Світлої Пам'яти складаю 20 долярів на Фонд Кардинала Сліпого.
Ірена ТРЕПНЕВСЬКА

Замість квітів на свіжу могилу
**бл. п. ВАСИЛЯ ЯСІНОВСЬКОГО**
члена нашого Відділу — складає $10.00 на Український Католицький Університет в Римі.
•
Горем прибиті Дружині і Дітям Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.
УПРАВА ВІДДІЛУ УККА
Ню Бронсвік — Бавд Брук

# РІЗДВЯНІ ДОБРОДІЙНІ МАРКИ

Кожного року, далеко ще до „першого" Різдва, приносить нам пошта коверту з аркушем різнокольорових добродійних марок, призначених для лікування хворих на грудні недуги. Окрім цього існують на терені ЗДА інші загальнокрайові добродійні поштові марки-наліпки, поміж ними чолове місце займає звичайно суто релігійна марка для пожертв відомого виховавчого інституту „Бойс Тавну", в стейті Небраска.

Але найбільшою популярністю втішається різдвяна марка для поборювання грудних недуг, і звичайно, ніхто з обивателів не відмовляється залучити доляр-два на таку ціль, бож це високоблагородна мета такої всенародної збірки з нагоди радісних свят Христового Різдва у цій країні добробуту.

Думка наліплювати побіч нормальних поштових марок до різдвяної пошти окремі добродійні наліпки народилася в столиці Данії, в Копенгазі, в 1903-му році. Скромний поштовий урядовець Елінар Гобель, працюючи в поті чола над стосами різдвяної пошти, вичитав у газеті про тисячі дітвори цієї країни, хворих на туберкульозу, які з причини убогости своїх батьків не мають змоги розпочати шпитальне лікування, а подекуди й мати відповідні ліки на цю жахливу в ті роки недугу.

Цій благородній людині, під час сірої роботи біля святочної пошти прийшла в голову оригінальна думка: видрукувати більшу скількість поштових наліпок з відповідним рисунком і апелем до народу, і такі гуманітарні наліпки пустити в обіг наступного Різдва. Ціна одної марки-наліпки мала б виносити всього один сотик. За ці гроші можна б за кілька літ, на думку Елінара Гобеля, урятувати життя тисяч хворих дітей, а то й старших осіб. Окрім індивідуальної допомоги, міркував собі скромний поштовий робітник, можна б іще збудувати ряд туберкульозних шпиталів і санаторій.

З такою думкою пішов він до свого головного „боса" на поштовому уряді, а після того до деяких осіб з бизнесового й мистецького світу. Результат був такий, що перед Різдвом 1904-го року його мрія стала дійсністю: данський поштовий уряд випустив на ринок серію марок, під назвою „поштові марки", хоча це не були нормальні марки, але добровільний поштовий додаток в ціні одного сотика. Ці марки зображували королеву Данії, Люїсу, в авреолі різдвяної декорації, і дістали назву „різдвяних".

Першого року продано в передсвяточному сезоні понад чотири мільйони таких наліпок-додатків.

За прикладом Данії наступного року пішла її добра сусідка, Швеція. В 1906-му році емігрант із Данії, видавець данського тижневика у ЗДА, одержав від своєї матері листа із Данії — із цією добродійною поштовою маркою-додатком. Він сподобав собі таку форму допомоги нещасливцям, бо сам пережив велику родинну трагедію: його шість братів померли на туберкульозу, цю заразливу і смертельну тоді недугу!

Містер Рі влітї 1907 р. написав статтю до відомого тоді американського журналу „Огляд", сугеруючи читачам прийняти у себе цей такий шляхотний і повний успіху звичай його далекої батьківщини, Данії. Бо і в ЗДА у тих часах туберкульоза чинила великі спустошення, зокрема поміж міською молоддю, найбільше поміж дітьми нових емігрантів з Европи.

Цей плян припав до серця секретареві внутрішніх справ стейту Делевар, і він випустив серію туберкульозних добродійних марок для фінансування туберкульозного шпиталя в Делеварі. Першу таку марку купив 7 грудня 1907 року малий продавець місцевої газети. Для допомоги проєктові ентузіясти із Делевару втягнули до своєї акції кількох журналістів із Філядельфії, зокрема став писати прихильні статті на цю тему популярний філядельфійський „Норт Амерікен".

Вістка про таку інновацію дійшла до Вашингтону, сам президент Теодор Рузвелт як також деякі члени Найвищого Суду зацікавилися таким пляном. Пішли заходи поширити цю ідею в широкі маси населення ЗДА. В 1908 р. зацікавився делеварським успіхом керівник Червоного Хреста у Вашингтоні, і від 1910 по 1920-тий рік ці марки були видавані для всіх стейтів з доручення Червоного Хреста і Державної Асоціяції для поборювання туберкульози. Від 1920-го року цей великий національний перед-Різдвяний проєкт спонзорує лише Державна Асоціяція для поборювання туберкульози.

Кожного року найвидатніші американські артисти проєктують рисунки для таких наліпок. Потому тисячі місцевих станиць цієї Асоціяції висилають перед кожнорічним Різдвом аркуші цих симпатичних наліпок на всі відомі адреси.

Поштовий урядовець Елінар Гобель, перший „винахідник" такого шляхотного проєкту, іще за свого життя зазнав багато заслуженої сатисфакції за своє добре серце. Багато европейських коронованих голів цього часу обдарували його медалями і хрестами заслуги за цінний проєкт. Бо думка друкувати такі добродійні марки поширилася ще за життя ініціятора на різні европейські і позаевропейські країни. Він помер в 1927 році, а його благородне діло поширене сьогодні в сорока-п'яти країнах світу.

В рік його смерти данська пошта випустила Різдвяну марку з портретом цього великого приятеля хворих на туберкульозу. На його гробниці видніє великими буквами напис - дедикація: „Батько Різдвяної Марки".

Т. К.



## Збори Відділів УНСоюзу

**НЕДІЛЯ, 9-го СІЧНЯ 1966 р.**

**ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Ж. Ай.** Місячні збори Т-ва І. Франка 93 Відд. о год. 2-ій по пол. в Civic Center, Central Falls, Central St. Вибрана Управа на 1966 р. Богдан Трембач, предс., Степан Шевчук, заступник, Михайло Іваницький, секр., заст. секр. Іван Данилюк. Контр. Комісія: Степан Кручковський, Антін Шаль, Дмитро Волянський. Тростисти: Михайло Шурба, Іван Клеменчук, Арсен Банасюк.

**ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.** Збирання вкладок за січень 1966 Т-ва Дністер — 430 Відд. відбудеться: 9 січня в Тризубі в год. від 1-3 по пол. 16 січня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. від 11:30-1:30 по пол. 22 січня в Укр. Клюбі при 23-ій і Браун вул. в год. від 7-9 веч. — Осип Бакай, секр.

* Забезпечення коштує так мало!

* Брак забезпечення коштує так багато!

* Забезпечіться в Українському Народному Союзі!